

Quæstiones, & Responsiones
Grammaticales, ad faciliorem
illarum regularum explanationem,
quæ in Grammatica Liliæna habentur, accommoda-
tæ: quam unicam, & solam, Anglicanæ publi
in scholis prælegendam, illustrissima
Regina ELIZABETHA, auctoritate Re-
gia, statuit, & mandauit.

Per Ioannem Stockwodum Scholæ
Tunbrigensis Gymnasiarcham.

Candido Lectori,

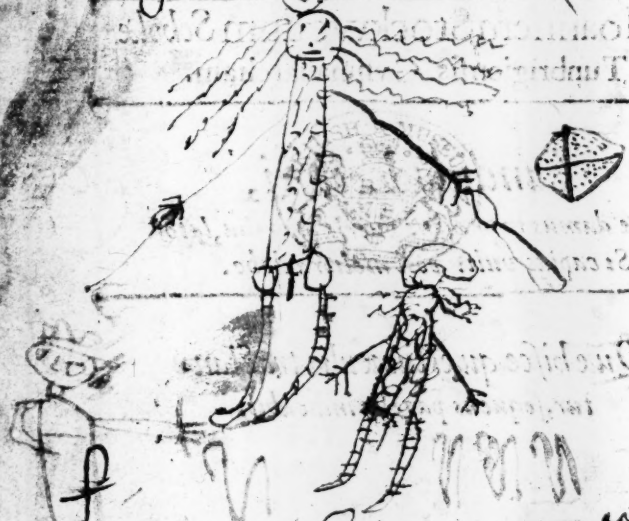
*Quæ damus in præsens pueris puerilla, lato
Si capias vultu, post meliora dabo.*

*Quæ hisce quæstiunculis tractan-
tur, sequens pagella indicabit.*

LONDINI
Excudebat Thomas Dawson
pro Iohanne Harrifone.

1592.

Ch B B B
 Patrick B B B
 Dec 23 1772
 Patrick B B B

Wm B B B
 Wm B B B

Wm B B B
 Wm B B B

Viro honorabili, Domino
Wolstano Dixæo, celeberrimæ
 ciuitatis Londinensis Maiori,
 sue Pratori dignissimo, Ioannes Stockwo-
 dus, schola Tunbridgiensis lu-
 dimagister, S. P. D.

Cum multa, eaq, non exigua,
singularis & eximia erga me
tua beneuolentia indicia, &
munificentia argumenta ex-
tent, (vir amplissime) mihi nō
minus cogitatu incūda, quam
amicis meis quibusdam auditu cognita, & explo-
rata: nihil prius habui, aut antiquius, quam ut
aliquam grati animi significationem pro eisdem,
apud omnem posteritatem superuenturam relin-
querem. Magna est enim, & indelebilis ingrati-
tudinis, & exapistas nota, cum perpetua fere,
αυαιοxυλλιας infamia, tanquam pedissequa indi-
uulsa, & comite indiuiaua, non immerito coniun-
cta, & colligata. Ut ergo tetram hanc, & nefan-
dam sceleris tam atrocis maculam, & suspiciōē,
a me quā longissimē remotam ostenderem, volui
hoc qualecunq, industria, & diligentia nostræ spe-
simen, sub clarissimo nominis tui auspicio, in vni-

Epistola Dedicatoria.

gus prodire, & emanare. Munus profectò leuigen-
se, & crasso filo compositum, tuarq; amplitudine in-
dignum: tale tamen quale à me hoc tempore, gra-
uioribus officij, & functionis mea negotijs distri-
cto, proficisci potuit: nullis eloquentia luminibus
ornatum, aut rhetorum flosculis excultum, & ex-
politum: sed rudi, & crassa (quod aiunt) Minerva,
ad tenella puerorum, & in re Grammaticali ty-
runculorum ingeniola, & captum, verbis (quam
potui) facillimis, & ab omni ostentatione, & aura
populari abhorrentibus, accommodatum, & elabo-
ratum. Quod autem ad ordinem, & methodum,
quam in hoc opusculo mihi potissimum sequendā,
& obseruandam proposui (quanquam sane nō dis-
pliceat τῷ παμισεωρίῳ, & omnia accuratè δι-
χολογεῖται conatus non vituperandus) de hac ta-
men non magnoperè fui sollicitus, rudiorum potius
utilitati inserviens, quam dialecticorū præcepti-
unculis, & legibus, scrupulosus, & seruilis inha-
rens. Quàm varia sint de me futura multorum
iudicia, quidne de hoc nostro labore lectores minùs
candidi, & benenoli, vel secum tacitè apud ani-
mum suum senserint, vel palam apud alios verbis
fortasse asperis, & acerbis loquentur, non multum
profectò laboro. Quàm est enim difficilis, molesta,
& laboriosa docentium conditio: tam est de illis si-
mistrè, & maleuolè iudicandi, liuidorū & Zoilo-
rum exprompta, proclivis, & propensa voluntas.

Si tibi inique similibus, hoc est, probis, & hone-
stis viris arrisero: si sine animi elatione, & tu-

more

Epistola Dedicatoria.

more doctis, hoc est, hominibus verè & piè erudi-
tis, & ab omni Κενδοζίας, & φιλαυλίας morbo a-
lienis placuero: si quacunq, ratione tenerorum,
& adhuc quasi in cunis vagientium, indoli pro-
fuero: abundè satis, & cumulatè votis meis satis-
factum putabo: animusq, mihi dabitur, ad hac for-
tassis propedièm, & auctiora, & meliora, ad publi-
cum studioforum iuuenum emolumentum de su-
danda, elaboranda, diuulganda. Interea temporis,
hoc quantulumcunq, sit, equos & Philologos le-
ctores, ut equi, boniq, consulers dignentur, quam
possum obnixè, & sedulo, iterum atq, iterum rogo,
& obtestor: Vale (vir amplissime,) mihi modis
omnibus plurimum obseruande, & colende, meq,
ut capisti, amore & beneuolentia prosequere,
quem tibi tuo merito deuinctissimum & obstri-
ctissimum, omni obseruantia genere, in omne per-
petuitatis & aternitatis auum, habebis, & ad
omnia quæ mandaueris promptum & para-
tum inuenies. Ex museo nostro pri-
diè Idus Iunias, anno à partu
virginis 1586.

Amplitudini, & honori
tuo deditissimus, & deuotis-
simus, Iohannes Stockwoodus.

John Ballton

John Ballton aught this book
God bless them all that on
it look am on for me and amon
for the end times for all
and company the year

God 1680
John Ball aught this

John Ball aught
this book God bless

John Ball

1680

Ampludini & honori

two dedications & deuot

simus Johannes Zickw...

Quaestiones, & Responsiones,

de cognoscendis nominum

generibus.

Quaestio.

Quot modis cognoscitur genus
Nominum?

Respon.

Tribus modis.

Quaest. Quibus?

Genus nomi-
num tribus
modis cog-
noscitur.

Resp. Per significationem, per genitium;
per terminationem.

Quaest. Quorum Nominum genus cognoscitur
ex significatione?

Genus nomi-
num ex signi-
ficatione.

Resp. Genus Nominum propriorum.

Quaest. Quomodo?

Resp. Propria Nomina Deorum, Virorum,
Fluviorum, Mensium, & Ventorum, sunt
Masculini generis,

Propria Nomina Dearum, Mulierum, Vr-
bium, Regionum, & Insularum paucis exce-
ptis, sunt feminini generis.

Arborum nomina si pauca excipias, sunt
etiam feminini generis.

A. iiii.

Quaest.

Questiones & Responsiones

Quæst. *Quorum Nominum genus cognoscitur ex genituo?*

Genus nomi-
nam ex geni-
tuo,

Resp. Genus Nominum appellatiuorum siue communium,

Quæst. *Quaratione?*

Resp. Considerando vtrum genitiuus singularis crescat vel non crescat.

Quæst. *Quando dicitur genitiuus singularis crescere?*

Quando dica-
tur genitiuus
singularis
crescere.

Resp. Quando plures sunt syllabæ in genituo singulari, quam in nominatiuo singulari: Exempli gratia, Hæc dictio (virtus) cuius genitiuus est virtutis, dicitur crescere, quia tres sunt syllabæ in genituo, & duæ in nominatiuo.

Quæst. *Quando dicitur genitiuus non crescere?*

Quando dica-
tur genitiuus
singularis non
crescere.

Resp. Quando tot sunt syllabæ in genituo singulari, quot in nominatiuo singulari: Exempli gratia, Hæc vox (musa) faciens in genituo singulari (musæ) cognoscitur non crescere, quia duæ sunt syllabæ in genituo singulari, & duæ in nominatiuo singulari.

Quæst. *Cuius generis sunt illa nomina quæ non crescunt in genituo?*

Cuius generis
sunt nomina
non crescen-
tia.

Resp. Sunt feminini generis, si non excipiuntur.

Quæst. *Quid si nomen aliquod crescat in genituo?*

In nominibus
crescentibus

Resp. Tum considerandum est vtrum penult-
tima

Grammaticales.

tima genitiui crescentis sit acuta, vel gra-
uius.

quomodo ge-
nus cognosca-
tur.

Quæst. Quando dicitur penultima syllaba acuta?

Syllaba acuta
quæ.
Syllaba gra-
uis quæ.

Resp. Quando pronuntiando attollitur.

Quæst. Quando dicitur penultima gravis?

Resp. Quando pronuntiando deprimitur.

Quæst. Quid si penultima genitiui singularis crescentis sit acuta?

Resp. Tum est feminini generis, quibusdam exceptis.

Acuta pen-
ultimam ge-
nitiui cresce-
tis sunt femi-
nina.

Quæst. Quid si penultima genitiui singularis crescentis sit gravis?

Resp. Tum erit Masculini generis, si non excipiat.

Gravata pe-
nultimam ge-
nitiui cresce-
ntis sunt
masculina.

Quæst. Quot sunt igitur regulae generales de cognoscendis Nominum communium generibus?

Resp. Tres sunt.

Tres regulae
generales de
generibus no-
minum appel-
latiunum si-
ut commu-
nium.

Quæst. De quibus Nominibus traditur prima regula?

Resp. De Nominibus non crescentibus genitiuo singulari, quæ sunt feminini generis regulariter.

Nomina pri-
ma regula
feminina.

Quæst. De quibus nominibus traditur secunda regula?

Resp. De nominibus acutis penultima genitiui singularis crescentis, quæ sunt feminini generis, si non excipiuntur.

Nomina se-
cunda regula
feminina.

Quæstio. De quibus Nominibus traditur ter-

Questiones & Responsiones

ria regula?

Nomina ter-
tie regule
masculina.

Resp. De Nominibus grauantibus penulti-
mam genitiui singularis crescentis, quæ
sunt Masculini generis generaliter.

**De nominibus quorum ge-
nus cognoscitur ex termi-
natione.**

Genus nomi-
num adiecti-
uorum ex ter-
minatione
cognoscitur

Quæst. Quorum genus Nominum cognoscitur
ex terminatione?

Resp. Genus adiectiuorum.

Adiectiuum
vnius termi-
nationis est
commune tri-
um, hoc est,
inflectitur tri-
bus articulis.

Quæst. Quomodo?

Resp. Si vnica sit solummodo terminatio in
nominatiuo singulari, vt, foelix, audax, fa-
gax, edax, & in similibus, tunc est commu-
netrium.

Adiectiua
duarum termi-
nationum sunt
in prima ter-
minatione
communis ge-
neris in se-
cunda vero
neutra.

si duæ sunt terminationes in nominatiuo
singulari, vt, tristis & triste, facilis & facile,
& in similibus, tunc prima terminatio est
communis generis, secunda neutrius ge-
neris.

Adiectiua
 trium termi-
nationum sunt
in prima ter-
minatione
masculina, in
secunda, fe-
minina, in ter-
tia neutra.

Si tres sint terminationes in nominatiuo
singulari, vt, stultus, stulta, stultum, & in simi-
libus, tunc prima terminatio erit masculini
generis, secunda feminini generis, tertia neu-
trius generis.

Quæst. Quomodo inflectuntur nomina adiectiua?

Resp.

Grammaticales. Non Q

Resp. Vel tribus terminationibus, vel tribus articulis, nisi quod quædam reperiuntur adiectiua quæ inflectuntur duobus solummodo articulis, vt, diues, locuples, sopes, & alia nonnulla.

Adiectiua inflectuntur vel tribus articulis, vel tribus terminationibus paucis quibusdam exceptis.

Quæstiones & Responsiones de Nominibus Heteroclitis.

Quæst. Quotuplicia sunt nomina ratione inflectionis?

Resp. Duplicia, scilicet, Analoga siue Similia, & Anomala siue Dissimilia.

Nomina

ANALOGA

ANOMALA

Quæst. Quæ nomina dicuntur Analoga siue Similia?

Resp. Quæ dum sequuntur, sequuntur similem similitudinem nominum declinationem: siue quæ in declinando sequuntur communes, & generales regulas.

Nomina Analoga

Quæst. Quæ dicuntur Anomala siue Dissimilia?

Nomina Anomala

Resp. Quæ dissimilia sunt siue inæqualia ijs quæ sunt regularia, quæ alio nomine dicuntur Heteroclitæ, quod non sequantur consuetam declinandi formam: dicuntur enim Heteroclitæ, ab ἕτερος aliter & κλίτα, declinata.

Heteroclitæ nomen vnde dicatur.

Quæst. Confunduntur igitur hæc nomina?

Resp. Maxime Grammatici enim generali nomine vocant illa omnia: nomina Heteroclitæ,

Licet prius loquendo a quo nulla

Quæstiones & Responsiones

reperiatur
discrepantia
inter anoma-
lia & hetero-
clita, confun-
duntur apud
Grammaticos
hæc vocabu-
la.
Heteroclita
triplicia.

clita, quæ desciverunt à cæterorum nomi-
num Analogia, & inflectione regulari, siue
sunt Variantia, siue Deficientia, siue Re-
dundantia.

Quæst. Quotuplicia sunt Heteroclita?

Resp. Sunt triplicia: scilicet Variantia, Defi-
cientia, & Redundantia.

De Heteroclitis va- riantibus.

Quæst. Quotuplicia sunt Heteroclita Vari-
antia?

Resp. Triplicia sunt, vel enim variant genus,
vt, Hic Gargarus singulariter, pluraliter
Hæc Gargara: vel declinationem, vt, Hoc
vas vasis singulari tertia: & Hæc vasa plu-
rali secunda: vel genus & declinationem
simul, vt epulum singulariter neutrius ge-
neris, & secunda declinationis, pluraliter
Hæc epulæ, Harum epularum feminini ge-
neris, & primæ declinationis.

De Heteroclitis defi- cientibus.

Quæst. Quotuplicia sunt Heteroclita Deficien-
tia?

Resp. 1. Sant duplicia, vel enim deficiunt al-
tero numero: vt, hæc caret plurali castra

caret

Grammaticales.

caret singulari ; quorum varia genera sunt in regulis Heteroclitorum querenda.

2. Vel etiam deficiunt casu aliquo, vt, spon-
tis caret nominatiuo, alter caret vocatiuo,
quorum varia habentur genera regulis
Grammaticalibus.

2. Deficientia
casu.

Sunt enim quædam Aptôta, quædam mo-
noptota, quædam diptota, quædam triptota,
& ita deinceps: quorum nominum hæc est ratio, Aptôta dicuntur, quod nul-
lam habeant in casibus aliquando singula-
ribus, aliquando pluralibus, terminationis
differentiam: Monoptota, quod vno: dip-
tota, quod duobus: Triptota, quod tribus
vt plurimis casibus reperiuntur.

Varia casu
deficientium
nomina, eo-
rumque
nominum ra-
tio.

De Heteroclitis re- dundantibus.

*Quæst. Quotuplicia sunt Heteroclitia redun-
dantia?*

Resp. Sunt duplicia, Hoc est, vel substantiua,
vel adiectiua.

Heteroclitia
redundantia
duplicia.

*Quæst. Quotuplicia sunt Heteroclitia redun-
dantia substantiua?*

Substantia
redundantia

Resp. Sunt duplicia vel enim habent diuersas
terminationes, & simul diuersa genera, vt
Clypeus, clypeum, Baculus, Baculum.

Substantia
redundantia
duplicia.

Vel habent diuersas terminationes, & ta-
men retinent idem Genus, vt Cinis, ciner,
vomis,

10

11

Questiones, & Responsiones

vornis, vomer, & similia:

Quæst. Quotuplicia sunt Heteroclitia redundantia adiectiva?

Adiectiva redundantia duplicia.

Resp. Sunt etiam duplicia, sunt enim quædam inflexa per vs, secundæ declinationis, & hæc eadem etiam inflectuntur per is tertię inflexionis, vt patet in Grammatica.

Vel sunt quædam adiectiva, quæ nominatiuo singulari desinent in is, & in e, vt Hic & hæc celeris, & hoc celere, & non pauca præterea, quæ relinquuntur studiosis inter legendum obseruanda.

De verborum coniugationibus & formatione præteriti, & supini.

(.)

Quæst. Quot sunt præcipue consideranda in verborum coniugationibus?

Tria in verborum coniugatione spectanda.

Resp. Tria Nempe coniugatio, præteriti formatio, & formatio supini.

Quæst. Quot sunt verborum coniugationes?

Quatuor verborum coniugationes.

Resp. Quatuor, prima, scilicet, secunda, tertia, quarta.

Quæst. Quenam est ratio inuestigandi verborum coniugationes, Hoc est, ad quam harum quatuor coniugationum verbum quod libet regulare

Grammaticales.

regulari sic referendum?

Resp. In verbis actiuis, vel formam actiuam sequentibus, cognoscitur coniugatio ex quantitate penultime syllabæ Infinitiui in his literis, a, e, i,

Ratio inuestigandi verborum coniugationes.

Quæst. Quomodo?

Resp. Omnia verba quæ habent à longum in penultima syllaba Infinitiui actiui, seu formæ actiuæ, sunt primæ coniugationis, vt, amare, verberare, laudare & alia infinita.

Primæ coniugationis nota in verbis formæ actiuæ.

Omnia verba quæ habent é longum in penultima Infinitiui actiui, seu formæ actiuæ, sunt coniugationis secundæ, vt lugère, flère.

Secundæ coniugationis nota in verbis formæ actiuæ.

Omnia verba, quæ habent é breue in penultima Infinitiui actiui, seu formæ actiuæ, sunt tertiæ coniugationis, vt bibere, scribere, & cætera.

Tertiæ coniugationis nota in verbis formæ actiuæ.

Omnia verba quæ habent i longum in penultima Infinitiui actiui, seu formæ actiuæ, sunt quartæ coniugationis, vt, sentire, haurire, venire, & cætera.

Quartæ coniugationis nota in verbis formæ actiuæ.

Quæst. Quare addis actiuam, vel formam actiuam habentia?

Resp. Quia multa sunt verba Neutra quæ non sunt

sunt

Questiones & Responsiones

Aliud est esse
actiuum & a-
liud esse for-
mæ actiuæ.

sunt actiua, & tamen inter coniugandum
sequuntur formæ actiuorum.

Quest. Quomodo cognoscitur verborum coniu-
gatio in verbis passiuis, seu passiuam formam
habentibus?

Resp. In verbis passiuis, vel formæ passiuæ,
cognoscitur coniugatio ex quantitate pe-
nultimæ syllabæ secundæ personæ singula-
ris presentis indicatiui.

Quest. Quomodo?

Primæ coniu-
gationis nota
in verbis pas-
siuis vel for-
mæ passiuæ.

Resp. Omnia verba passiuæ, vel formæ passiuæ,
habentia, à, longum in penultima secundæ
personæ singularis indicatiui præsentis, sunt primæ
coniugationis, vt verberari, laudari, &c. similia.

Secundæ con-
iugationis no-
ta in verbis
passiuis vel
formæ passiuæ.

Omnia verba passiuæ, seu formæ passiuæ,
habentia, è, longum in penultima secundæ
personæ singularis indicatiui præsentis, sunt
secundæ coniugationis, vt rideri, torqueri.

Tertiæ coniu-
gationis nota
in verbis pas-
siuis, vel for-
mæ passiuæ.

Omnia verba passiuæ, seu formæ passiuæ,
habentia è breuem in penultima secundæ per-
sonæ singularis indicatiui præsentis, sunt ter-
tiæ coniugationis, vt scribi, iungi.

Quartæ con-
iugationis no-
ta in verbis
passiuis, vel
formæ passiuæ.

Omnia verba passiuæ, vel formæ passiuæ,
habentia i longum in penultima secundæ per-
sonæ singularis indicatiui præsentis, sunt
quartæ coniugationis, vt hauriri, senti.

Quest.

Quest. Quare addis passiva; vel formam passivam habentia?

Resp. Quia multa sunt verba deponentia; & conjugia, quæ licet nō sunt passiva; dum inflectuntur tamen sequuntur formam passivorum.

Quest. Nullum ne est verbum, quod nō referatur ad unam aliquam horum quatuor coniugationum?

Resp. Nullum est verbum Analogum sive regulare, quod non referatur ad aliquam harum quatuor coniugationum: sunt autem multa verba Anomala sive irregularia; quæ ad nullam pertinent coniugationem, sed suam habent propriam, & peculiarem inflectendi rationem; de quibus consulenda est Grammatica.

De Præteriti formatione in unaquaque coniugatione iuxta regulas Grammaticales.

Quest. Unde colligitur terminatio Præteriti in singularibus coniugationibus?

Resp. Præteriti terminatio in omni coniugatione præterquam in tertia (de qua postea videbimus) colligitur in verbis actiuis, vel formam actiuam habentibus, ex terminatione secundæ personæ singularis Indicativi præsentis.

Aliud est, esse passivum; aliud autem, esse formæ passivæ.

Omnia verba regularia referuntur ad unam aliquam quatuor coniugationum.

Præteriti terminatio unde deducenda.

Questiones & Responsiones

Quæst. Quomodo?

Resp. Si secunda persona singularis Indicatiui presentis desinat in *as* vt in prima coniugatione, tum præteritum desinet generaliter in *ui*, vt *amo, as, auis*.

Quæst. Quare addis generaliter?

Resp. Quia excipiuntur nonnulla, quæ aliter formant præteritum, vt *neco, necui, seco, secui, do, dedi, sto, steti, de quibus, & similibus* consule grammaticam.

Si secunda persona singularis indicatiui presentis desinat in *es*, vt in secunda coniugatione, tum præteritum desinet generaliter in *ui*, vt *doceo, ces, cui*.

Quæst. Formantur omnia verba secunda præteritum hoc modo?

Resp. Multa excipiuntur quæ habentur in regulis grammaticalibus de hac coniugatione traditis.

Tertia regula de quarta coniugatione.

Si secunda persona singularis indicatiui presentis desinat in *is*, vt in quarta coniugatione, tum præteritum desinet regulariter in *ui*, vt *audio, is, iui*, exceptis nonnullis, vt *sentio, sensi, vt sepio, sepsi, salio, salui*, de quibus atque alijs vide quid doceat Grammatica.

Tertia

In prima coniugatione, secunda persona singularis indicatiui presentis, in *as*, facit præteritum regulariter in *ui*. Verba quædam excipienda in prima coniugatione.

In secunda coniugatione, secunda persona singularis indicatiui in *es*, format præteritum communiter per *ui*.

Excipienda in secunda coniugatione.

In quarta coniugatione, secunda persona singularis indicatiui presentis in *is*, habet præteritum generaliter in *ui*.

Grammaticales.

Tertia coniugatio.

Quæst. An non colligitur terminatio præteriti tertia coniugationis, ex terminatione secundæ personæ singularis indicatiui præsentis, sicuti fieri solet in reliquis coniugationibus?

Resp. Minimè.

Quæst. Quomodo igitur?

Resp. In tertia coniugatione terminatio præteriti colligitur ex terminatione primæ personæ singularis indicatiui præsentis, per literis alphabeti terminationem illam præcedentes, ut latius patet in Grammatica.

3.
Alia ratio formandi præteriti in tertia coniugatione. In tertia coniugatione ultima syllaba terminalis

primæ personæ singularis indicatiui præsentis, per literis Alphabeti formatur præteritum, ubi, facit bi, co, ci, de, di, generaliter. Sicut de reliquis.

De formatione supini.

Quæst. Unde colligitur terminatio supini?

Resp. Supini terminatio colligitur ex terminatione præteriti.

Quæst. Quæ ratione?

Resp. Ut præteriti terminatio est varia secundum varietatem consonantium, vel vocalium, vocalem terminalem præteriti præcedentium: ita etiam supinum est varium, pro ratione terminationis præteriti quemadmodum apparet ex regulis Grammaticalibus ordine alphabetico hac de re traditis.

Quæst. Declara hoc uno, atq; altero exemplo?

Resp. Si terminatio præteriti sit bi, terminatio

Supinum formatur ex præterito.

Ratio formandi supini ex præterito.

B ij.

Supini

Questiones & Responsiones

Supini regulariter erit tum, si, si, sum, si, gi, cum, & ita in reliquis terminationibus iuxta regulas Grammaticales.

De formatione Præteriti in verbis passivis.

Quæst. An non est eadem ratio formandi præteritum in verbis passivis, cum formatione præteriti in verbis activis?

Resp. Minimè.

Quæst. Quid ita?

Resp. Quia in verbis passivis, aut formam passivam habentibus, præteritum formatur a posteriore supino activo addendo s, & assumpto sum vel fui,

Quæst. Da exemplum?

Resp. Vt ab amatu, si addas s, fit amatus, & assumpto sum, vel fui, fit amatus sum, vel fuit: sic a doctu, doctus sum, vel fui: a lectu, lectus sum vel fui: ab auditu, auditus sum vel fui, & ita in reliquis.

Quæst. Quid fiet igitur de illis verbis, quæ vocantur deponentia, & communia, quia enim non habeant vocem activam, quomodo possunt formare præteritum ex posteriore Supino activo?

Resp. In verbis huiusmodi fingenda est vox activa ad commodiorem præteriti formationem, exempli gratia, ab osculor, formo præteritum osculatus sum, vel fui, perinde

Grammaticales.

ac si veniret ab oscuiatu, ab osculo, as, aui:
à confabulor, confabulatus, quasi à confa-
bulatu, à confabulo, as, aui, & ita in reli-
quis.

Quæstiones & responsiones de Syntaxi siue constructione.

Quæst. *Quid est Syntaxis?*

Resp. Syntaxis est recta, & emendata partium
orationis inter se compositio.

Definitio
constructio-
nis.

Quæst. *Quenam est ea?*

Resp. Qua veterum probatissimi, tum in scri-
bendo, tum in loquendo, sunt vsi.

Recta & e-
mendata co-
structio quæ
dicenda.

Quæst. *Quibus nominibus appellatur apud
grammaticos recta hæc, & emendata partium
orationis inter se compositio?*

Resp. Ab alijs aliter appellatur, à quibusdam
dicitur Syntaxis, à nonnullis appellatur
constructio: alij appellant Ordinationem
partium orationis, Structuram, & Disposi-
tionem: Cicero eloquentiæ parens & prin-
ceps, vocauit consecutionem.

Varia con-
structionis
mina apud
Grammaticos.

Quæst. *Quis igitur vsus est Constructionis?*

Resp. Vt sciamus qua ratione, & lege, singu-
læ dictiones concinnæ, & aptæ, inter sese
connecti debeant, vt animi sententiam sine
ambiguitate efferamus.

Vsus con-
structionis.

Quæst. *Quotplex est constructio?*

Resp. Constructio est duplex.

Constructio
duplex.

Questiones & Responsiones

Quæst. *Quomodo?*

Resp. Perfecta siue Analoga, figurata siue Anomala.

Quæst. *Quid est perfecta constructio?*

Resp. Quæ à præceptis communibus non recedit, sed sequitur communes regulas.

Quæst. *Quibus nominibus appellatur hac constructio?*

Resp. Alij appellant iustam, & planam, alij simplicem, & absolutam, & vsitatam.

Quæstio. *Quotuplex est perfecta constructio?*

Resp. Duplex, intransitiua, & transitiua.

Quæst. *Quid est intransitiua constructio?*

Resp. Cum partes orationis ita inter se con-nectuntur, vt aut nullum omnino casum post se habeant: vt scholastici Tunbrigien-
ses sæpè ludunt: scholastici Tunbrigien-
ses diligenter docentur; scholastici Tun-
brigien-
ses negligenter discunt: aut certè si
casum aliquem post se habent, non est is ca-
sus diuersus ab eo, qui antecessit: vt pax
est tranquilla libertas.

Vel constructio est intransitiua, quando
vox vna cum altera in certis concordat ac-
cidentibus: huiusmodi, sunt genus, nu-
merus, casus, persona, modus, & tem-
pus. In numero & persona: vt fortuna
est bona: in casu, genere, & numero, vt

hor

Grammaticales.

hora brevis, prælectio longa: genere, numero, & persona; vt, præceptor qui habet discipulos: in modo, & tempore, vt, aut stude, aut lude, vel vigila, vel dormi, aut bibere, aut abi.

Quæst. Quomodo appellant Grammatici hanc constructionem?

Resp. Aliquando concordantiam, aliquando conuenientiam, aliquando congruentiam.

Constructio-
nis in transiti-
uæ varia no-
mina:

Quæst. Quid est transitiva constructio?

Resp. Transitiva constructio est, cum partes orationis ita inter se coniunguntur, vt in casum dissimilem præcedenti transcunt, hoc est, cum dictio certum aliquem casum sibi adsciscit, hoc est, exigit, regit, post se habet, vt vulgò loquuntur: vt amor pecuniz: Cupidus laudis.

Transitiua
constructio:

Quæst. Quomodo appellatur hæc constructio in grammatica?

Resp. Exigentia, siue rectio, aut regimen, nã in locutionibus præcedentibus, Amor regit genitium pecuniz, Cupidus post se habet genitium laudis.

Transitiuæ
constructio-
nis appella-
tiones.

Quæst. Quomodo igitur sese habent partes orationis ratione huiusmodi connexionis?

Respons. Partes orationis huiusmodi respectu connexionis sunt in triplici conditione.

Ordo partium
orationis.

Quæst. Quomodo?

B iij.

Resp.

Questiones & Responsiones

Resp. Vel enim regunt, & reguntur: vel regunt tantum: vel nec regunt, nec reguntur.

Quæst. Quæ partes orationis regunt, & reguntur?

Resp. Nomen, Pronomen, Participium.

Quæst. Quæ partes regunt tantum?

Resp. Verbum, Aduerbiū, Præpositio, Interiectio.

Quæst. Quæ partes orationis nec regunt, nec reguntur?

Resp. Proprie loquendo, sola Coniunctio nec regit, nec regitur.

Questiones, & responsiones de carminibus, & eorundem componendorum ratione.

Quæst. Quid est carmen sine versu?

Resp. Carmen siue versus, est legitima pedum constitutio: hoc est, oratio constans ex duobus ad minimum, vel pluribus pedibus, in iustum, & legitimum ordinem coactis.

Quæst. Quanam est iusta, & legitima pedum constitutio censenda?

Resp. Quando nec plures, nec pauciores pedes, nec alio ordine dispositi, in carmine reperiuntur: quam quot ad illud genus carminis requiruntur, quod condere statuimus.

Partes orationis regentes & recitantes.
Partes orationis regentes & recitantes.

Coniunctio nec regit, nec regitur.

Carmen quid.

Legitima pedum constitutio.

tuimus.

Quæst. *Explana hoc vno, atq; altero exemplo*

Resp. Legitima pedum constitutio in carmine Hexametro siue Heroico, est, vt habeat nec plures, nec pauciores pedes numero, quàm sex, eosque genere vel dactilicos, vel spondaicos: hoc tamen ordine dispositos, vt semper in quinto loco sit dactylus, & in sexto spondaus regularitér.

Legitima pedum constitutio in carmine Hexametro

Legitima pedum cōstitutio in carmine Hendecasyllabo, siue Phaleucio, est, vt habeat nec plures, nec pauciores pedes numero quàm quinque, genere vero tres, spondaum, dactylum, & trochæum, eosque hoc ordine dispositos, vt primum locum capiat pes spondaicus, secundum, dactylicus, deinde sequantur tres trochæi.

Legitima pedum constitutio in carmine Hendecasyllabo.

Quæst. *Vnde dicitur versus?*

Resp. Versus dicitur a vertendo.

Versus vnde dicitur.

Quæst. *Quamobrem?*

Resp. Quia antequàm legitimé fiat, nunc hoc modo, nunc illo modo vertimus, & tandem vertimus, quoad verum & legitimum carmen constituimus.

Rationominis.

Vel alitér dicitur versus a vertendo. Quia vno versu finito, ad principium alterius reuertimur.

Alteram nominis rationem

Quæst. *Vnde dicitur carmen?*

Resp.

Quæstiones & Responsiones

carmen unde
petitur.

Resp. A canendo.

Quæst. Quamobrem?

carmen
canendo
petitur.

Resp. Quia licet non semper cantetur, est ta-
men semper aptum cantibus.

Quæst. Nullum ne est omnino discrimen inter
versum, & carmen.

discrimen in-
versum &
carmen.
us.

Resp. Confunduntur sepissimè hæc vocabu-
la, & accipiuntur indifferenter alterum
pro altero: propriè tamen loquendo, ver-
sus dicitur de vno aliquo versu, cuiuscun-
que tandem generis ille sit. Carmen ve-
ro propriè vocatur totum aliquod poema
pluribus versibus constans, vt Bucolica,
Georgica, & Æneis Virgilij: Epistola, fa-
sti, & Metamorphosis Ouidij: Totum ali-
quod Epigramma, tota Satyra, tota Elegia,
totum Epithalamium, totum Epinicion,
totum Epitaphium.

Quæst. Quot requiruntur ad legitimam carmi-
nis compositionem?

omni car-

Resp. Quatuor.

se hæc

Quæst. Quæ?

tuor sunt

Resp. Syllabarum quantitas, pedum ratio,
id est, ex quibus syllabis pes quilibet
componatur: pedum numerus, hoc est,
quot pedes quoduis carminum genus in
quibuslibet locis accipiat: & scansio siue
mensura.

essaria.

syllabarum

quantitas,

pedum ra-

tio.

pedum nu-

merus.

carminis

scansio.

Quæst. Quid est syllabæ quantitas?

Resp. Syllabæ quantitas, vel tempus, est spa-
tium

tium illud, vel mora, qua syllaba profer-
tur.

Quæst. *Quotuplex est syllabæ quantitas?*

Resp. Quantitas syllabæ est triplex.

Syllabæ 'quantitas triplex.

Quæst. *Quomodo?*

Resp. Longa, brevis, & anceps siue communis.

Quæst. *Vnde igitur pendet syllabarum quantitas?*

Resp. Syllabarum quantitas dependet a vocalibus, nam tanta dicitur esse syllaba, quanta est vocalis quacum coniungitur, nisi & ipsa vocalis efficiat per se syllabam, quod fit sæpissimè. Hoc est, omnis syllaba eiusdem est quantitatæ cum vocali, cum qua reperitur iuncta, ita ut si syllabæ vocalis sit brevis, ipsa syllaba censenda sit brevis: si syllabæ vocalis sit longa, ipsa syllaba censenda sit longa: si syllabæ vocalis sit communis, ipsa syllaba censenda sit communis.

Vnde pèdeat syllabarum quantitas.

Quæst. *Explica hoc exemplis?*

Resp. In hac dictione dominus, tres sunt syllabæ, do, mi, nus, & omnes breves, quia illarum vocales cum quibus coniunguntur sunt breves: nempe, o in do, i in mi, & u in nus. Hæc dictio magistratus quatuor habet syllabas, quarum prima scilicet ma, est brevis, quia a eiusdem syllabæ vocalis est brevis, secunda, & tertia syllaba gi, & stra sunt longæ, quia i & a earundem syllaba-

Do-mi-nus

Ma-gi-stratus.

Questiones & Responsiones

syllabarum vocales sunt longæ: vltima
veró syllaba tu., brevis est, quia v, eiusdem
syllabæ vocalis in eadem dictione est bre-
uis.

Te-ne-bræ.

In hoc vocabulo tenebræ, tres reperi-
untur syllabæ, quarum prima syllabate,
censetur brevis, quia e eiusdem syllabæ
vocalis est brevis, secunda syllaba ne, est
communis in carmine, quia e eiusdem syl-
labæ vocalis, est communis in Carmine:
vltima syllaba bræ, est longa, quia æ dip-
thongus in eadem syllaba est longa.

Quæst. Dic ergo quæ sit syllaba longa?

Syllaba
longa.

Resp. Syllaba longa est, quæ in pronuncian-
do duo habet tempora, cuius quantitas sic
notatur - . - .

Quæst. Quæ est syllaba brevis?

Syllaba
brevis.

Resp. Quæ dum profertur vnicum habet
spatium, seu moram, cuius nota est huius-
modi. u u

Quæst. Quanam est syllaba anceps, siue com-
munis?

Syllaba
communis.

Resp. Quæ modo est longa, modo brevis, ita
vt eandem vel corripere, Vel producere
liceat, sed in Carmine solummodo, & nun-
quam in oratione soluta licet alij aliter
sentiant, quorum potius est ridendū quàm
sequendum iudicium.

Error quo-
rundam.

In

Grammaticales.

In his itaque dictionibus tenebræ, penetra, cathedra, mediæ syllabæ ne & the, possunt in carmine indifferenter vel corripri, vel produci: sed si quis in oratione soluta easdem velit producere, meritò esset a quibusvis irridendus.

Quæst. Qua ratione consideranda est dictionum quantitas?

Resp. Quantitas dictionum consideranda est in primis, medijs, & ultimis syllabis, iuxta regulas Grammaticales hac de re traditas.

Omnis syllaba est, vel prima, vel media, vel ultima.

Quæst. Quenam syllabæ censenda sunt mediæ?

Resp. Omnis syllaba quæ neque prima est, neque ultima: hoc est, omnes syllabæ quæ interijciuntur inter primam, & ultimam. Atq; huius rei pro omnibus esto exemplum Helio gabalus, in qua dictione syllaba He, est prima, syllaba lus, est ultima, reliquæ syllabæ, li, o, ga, ba, sunt mediæ.

Omnes syllabæ inter primam & ultimam habentur pro medijs.

Quæst. Quæ syllaba dicenda est prima, quæ ultima?

Resp. Hoc est tam manifestum, ut explicatione non egeat: norunt enim omnes, vel simplicissimi, primam syllabam esse, quæ dictionem inchoat, ultimam verò, quæ dictionem terminat.

Quæ prima, quæ ultima syllabæ.

Quæst. Quid autem est statuenda de dictionibus monosyllabis?

Resp. Dictiones monosyllabæ habentur pro ultimis: cuiusmodi sunt, par, tar, mel, sel, sol.

Monosyllabæ dictiones habentur pro ultimis.

Questiones & Responsiones

sol, sal, tus, erus, ab, abs, de, e, ex, & multa
præterea.

Quæst. Hactenus de syllabis, quatenus faciunt
ad præsens hoc nostrum institutum (nam ple-
nior de illis tractatio querenda est in Gram-
matica) deinceps paucula responde de pedibus,
& quæ ex diverso illorum numero, & eorum-
dem dispositione conficiuntur, carminum gene-
ribus, & Versuum consensione?

Resp. Interroga igitur hisce de rebus, quæ
volueris.

Quæst. Quid est pes?

Resp. Pes est duarum pluriúmque syllabarum
comprehensio, debita earundem observa-
ta quantitate.

Quæst. Dicis itaque pedes constare ex sylla-
bis cum iusta temporum observatione combi-
natis?

Resp. Maxime.

Quæst. Unde dicti sunt pedes?

Resp. Propter eam quod, quemadmodum pedi-
bus ambulamus, sic carmina quibusdam
quasi pedibus incedere videntur.

Quæst. Non potas mihi aliam rationem assigna-
re, cur pedes in carmine ita dicuntur?

Resp. Quid ni possim.

Quæst. Quenam ea est?

Resp. Possunt non ineptè pedes dici a quo-
dam mensuræ genere, quod pedem voca-
mus: quia carmina suis pedibus, veluti
quibus-

Pes quid.

**Vode con-
suet pes.**

**Pedes in car-
mine vode
con-**

Alia ratio.

in quibusdam mensuris solent diffiniri.

Quæst. Quot sunt pedum genera?

Resp. Pedum genera sunt multiplicia, & varia, pro varia, & multiplici plorum, vel paucorum syllabarum inter sese coniunctione: in usu tamen frequentiore recensentur octo fere, & viginti: ex quorum numero, reiectis alijs, nos illis solummodo contenti erimus, qui in regia Grammatica ad usum scholarum nostrarum enumerantur, & habentur.

Octo & viginti pedes visitatores.

Quæst. Quot sunt illi tantum?

Resp. Sunt numero duodecim: Spondæus, Pyrrhichius, Trochæus, Iambus, Dactylus, Anapaestus, Tribrachus, Molossus, Amphimacer, Amphibrachus, Bacchius, Antibacchius.

Duodecim solummodo pedum genera censentur in Grammatica Anglicana.

Quæst. Hi pedes quomodo diuiduntur?

Resp. Horum quatuor sunt dissyllabi, octo autem trissyllabi.

Pedes sunt vel dissyllabi vel trissyllabi.

Quæst. Recense dissyllabos?

Resp. Spondæus, constans ex duabus longis: Pyrrhichius ex duabus breuibus: Trochæus, ex prima longa, & secunda breui: Iambus ex prima breui, & secunda longa.

Pedes dissyllabi.

Quæst. Enumerao vicissim pedes trissyllabos?

Resp. Molossus, ex tribus longis: Tribrachus, ex tribus breuibus: Dactylus ex prima longa, & duabus breuibus: Anapaestus ex duabus primis breuibus, & vltima longa;

Pedes trissyllabi.

Quæstiones & Responsiones

longa: Bæchiuss ex prima breui, & duabus longis: Antibæchiuss, ex prima, & secunda longa, & vltima breui: Amphimaicer, ex prima, & vltima longis, & media breui: Amphibrachus ex prima, & vltima breuib, & media longa,

Quæst. Cur nullam facis mentionem pedum tetrasyllabarum?

Cur omittatur tractatio de pedibus tetrasyllabis.

Resp. Quia rarus est admodum illorum vsus, in sex illis carminum generibus frequentioribus, quæ proponuntur in Grammatica regia, quam nos, vt publica auctoritate nuntiam: ita etiam instituenda iuuentuti utilissimam, alijs reiectis, præcipue sequimur. Possunt autem qui volunt, alios Grammaticos de hisce cõsultare, quos appellant pedescõpositos, qui nameto sunt sexdecim, omnesq; tetrasyllabi, quod ferè ex duodecim precedentibus, quos simplices vocant, componuntur.

De carminum generibus.

Quæst. Audiamus iam quæ sint carminum genera.

Resp. Quemadmodum prius vidimus, varios fuisse pedes, pro varia & multiplici syllabarum inter se connexionè: ita etiam varia sunt carminum genera pro vario pedum numero, eorundemq; varia dispositione.

Quæst.

Grammaticales.

Quest. Recita carminum genera, quorum usus est frequentior, & de quibus potissimum tractat vestra Grammatica?

Resp. Carminum genera usitatiora, sunt, Hexametrum, Pentametrum, Asclepiadæum, Sapphicum, Adonicum, Phaleucium, siue Hendecasyllabum, & Iambicum.

Carminum genera frequentiora.

Quest. Est ne eadem ratio nominum carminibus imponendorum?

Resp. Non est eadem ratio.

Quæst. Quid ita?

Resp. Quia sortitur carmen nomen aliquando ab auctore: aliquando a materia: aliquando a pede crebriore: aliquando a numero syllabarum: aliquando a numero versuum: aliquando a compositione: aliquando a reuersione: aliquando a depositione: aliquando a mensura.

Carmina sortiantur varia nomina, variis de causis.

Quæst. Qua carminum genera nomen habent ab auctore?

Resp. Asclepiadæum, Sapphicum, Adonicum, Phaleucium, & similia.

Carminum nomina ab auctore.

Quæst. Qua appellantur a materia?

Resp. Heroicum, Elegiacum, Bucolicum, Georgicum, & cætera.

Carminum nomina a materia.

Quæst. Quæ versus nomen habent a pede crebriore?

Resp. Dactylicus, Iambicus, Trochæus, Anapaustus, Spondaicus, & similes: propterea quod hi pedes in hisce carminum generibus

Carminum nomina a pede crebriore.

Questiones, & Responsiones

bus sunt frequentiores.

Carminum
nomina a nu-
mero sylla-
barum.

Quest. *Quomodo appellantur carmina a numero syllabarum?*

Resp. Pentasyllabum a quinque syllabis, vt Adonicum: Hendecasyllabum, ab vndecim syllabis, vt Phaleucium.

Carminum
nomina a
numero ver-
sum.

Quest. *Quae carmina sortiuntur nomen a numero versuum?*

Resp. Distichon, a duobus versibus: Tetrastichon a quatuor: Hexastichon, a sex: Ogdoastichon, ab octo: Decastichon a decem versibus, & ita deinceps.

Quest. *Quomodo appellatur carmen a Compositione?*

Resp. Monocolon, Dicolon, Tricolon, Tetra-
colon.

Quest. *Quid est Monocolon carmen?*

Carmen Mo-
nocolon.

Resp. Carmen Monocolon graece, latine vniforme, siue vnimembre est, quod conflatur ex vno carminis, genere solummodo, vt cum omnia sint Hexametra, Asclepiadza, Adonica, Sapphica, vel Iambica.

Quest. *Quid est carmen Dicolon?*

Carmen
Dicolon.

Resp. Carmen Dicolon, hoc est, biforme, vel bimembre, est cum duo carminum genera coniunguntur, vt Hexametrum cum Pentametro, Sapphicum cum Adonico, & similia.

Quest. *Quid est carmen Tricolon?*

Carmen
Tricolon.

Resp. Tricolon, siue triforme, vel trimembre est,

Grammaticales.

est, cum tria carminum genera inter sese commiscantur.

Quest. *Quid est carmen Tetracolon?*

Resp. Carmen Tetracolon quadriforme siue Carmen Tetracolon.
quadrimembre est, cum quatuor carminum genera siuul connectuntur.

Quest. *Qua sunt carminum nomina a reuersione?*

Resp. Distropha, Tristropha, Tetraastropha, Carminum nomina a reuersione.
Pentastropha & cetera.

Quest. *Quid est Carmen Distrophon?*

Resp. Cum post versum secundum ad genus prius reuertimur, quod in eligiacis fieri videmus; Carmen distrophon.

Quest. *Quid est carmen Tristrophan?*

Resp. Cum post tertium versum incipimus rursus a primo. Carmen tristrophan.

Quest. *Quid est carmen Tetraastrophon?*

Resp. Cum post quartum versum ordimur iterum a primo. Carmen tetraastrophon.

Quest. *Quid est carmen Pentastrophon?*

Resp. Vbi post quintum versum regredimur ad primum, quorum omnium exempla quare apud alios, præcipue vero apud Horatium. Carmen pentastrophon.

Quest. *Quibus nominibus appellatur carmen a depositione?*

Resp. A depositione appellatur quadrifariam.

Quest. *Quomodo?*

C ij.

Resp.

Questiones & Responsiones

minum
nina a de-
tione.

Resp. Catalecticum, Acatalecticum, Brachycatalectum, Hypercatalectum, siue Hypermetrum.

Quest. Cui nam carminum generi præcipue & propriissime conveniunt hæc nomina?

teriora
e nomina
cipue cō-
iunticar-
i Iambico.

Resp. Carmini Iambico, licet Hypermetrum sæpe etiam incidat in carmen Hexametrum, siue Heroicum.

Quest. Quid igitur est carmen Catalecticum?

men ca-
cticum.

Resp. Est tale carmen Iambicum, in cuius fine deest syllaba, quod alij vocant carmen pendulum.

Quest. Quid est carmen Iambicum Brachycatalectum?

Resp. A cuius fine decurtantur duæ syllabæ, hoc est, integer pes dissyllabus.

Quest. Quid est carmen Iambicum Hypercatalectum, siue Hypermetrum?

men hy-
catalec-
n.

Resp. In cuius fine abundat vna syllaba, quod accidit, tam carmini Hexametro, quam Iambico, uti supra dictum est, in hoc etiam carminis genere superest aliquando vna syllaba in medio, quorum omnium exempla (quia hæc carminum genera non sunt ita frequentia, & nota, imò fortassis nec ita necessaria, pueris præsertim) recitare hoc loco brevitati studentes, supercedebimus.

us inue-
as hæc a
puteo io
latu.

Quest. Dic tamen priusquam ad alia transeas, quid voces in carmine Depositionem?

Resp.

Grammaticales.

Resp. Depositio est talis metri affectio, in qua deficit, vel redundat, vel vna vel plures syllabæ, ac proinde (quod pace aliorum Grammaticorum dictum velim) non video quæ ratione possit carmen Iambicum Acatalecticum, in cuius fine nihil vel deest, vel superest, propriè a depositione nominari?

Depositio
carmine quæ
vocetur.

Quæst. Quotupliciter appellatur carmen a mensura?

Resp. Multipliciter, sunt tamen ferè genera sex.

Carminum
nomina à
mensura.

Quæst. Quanam tandem illa sunt?

Resp. Monometrum, Dimetrum, Trimetrum, Tetrametrum, Pentametrum, Hexametrum.

Quæst. Nunquid eodem modo accipitur nomen metri in omnibus hisce appellationibus?

Resp. Minime sane.

Quæst. Quid ita?

Resp. Quia in quatuor prioribus, nempe Monometro, Dimetro, Trimetro, Tetrametro, vox metri apud Grammaticos intelligitur, de mensura binis pedibus constante: in reliquis verò accipitur metron pro mensura, ex vno pede solummodo constante, ut in carmine Hexametro liquidissime patet.

Varia vox
metri ac-
ceptio.

Quæst. Quid est Monometrum?

Resp. Est genus carminis Iambici, quod constat ex mensura vna, sed pedibus duobus.

Monome-
trum.

C in.

Quæst.

Questiones & Responsiones

Quæst. Quid est Dimetrum?

metrum.

Resp. Quod constat ex mensuris duabus, & pedibus quatuor.

Quæst. Quid est Trimetrum?

metrum.

Resp. Quod constat mensuris tribus, & pedibus sex.

Quæst. Quid est Tetrametrum?

metrum.

Resp. Quod constat mensuris quatuor & pedibus octo. Exempla petantur apud alios, cum non sit horum usus incipientibus, in quorum gratiam hæc potissimum elaboramus, magnoperè necessarius.

Quæst. Quid vocas Pentametrum?

metrum.

Resp. Carminis genus, in quo reperiuntur quinque pedes, vel numero, vel saltim valore, hoc est, in cuius priore Penthemimeri duo sunt pedes, cum syllaba longa, & totidem pedes in Penthemimeri posteriore, cum syllaba item longa, Equivalent vero duæ syllabæ uni pedi.

Quæst. Cum Carmen Pentametrum constet ex duplici Penthemimeri: dic quid sit Penthemimeris?

metrum.
quid.

Resp. Est genus metri constans ex duobus pedibus, & syllaba longa, ut in hoc carmine. Nil mihi rescribas, attamen ipse veni.

Prior penthemimeris in hoc carmine, est, nil mihi rescribas, ubi duo sunt pedes, & syllaba longa. Hoc modo, nil mihi, pes dactyl.

daetylus, rescri, pes spondeus, bas, syllaba longa: posterior Penthemimeris, est, attamen ipse veni, in qua etiam duo sunt pedes cum syllaba itidem longa, nempe hac ratione, attamen, pes daetylus, ipse ve, pes item daetylus, ni, syllaba longa.

Quæst. An igitur recipit utraque Penthemimeris in carmine Pētametro eosdem plane pedes?

Non iidem pedes in utraque penthemimeri.

Resp. Nullo modo.

Quæst. Quid ita?

Resp. Quia in priore Penthemimeri collocari possunt indifferentér, vel daetylus, vel spondæus, vel spondæus, vel daetylus, cum syllaba longa, vel duo daetyli, vel duo spondæi, cum syllaba longa: posterior veró Penthemimeris recipit solummodó duos daetylus, cum syllaba longa, ut passim videre licet apud poetas, qui hoc carminis genere delectantur, præcipué veró apud Quidium.

Quæst. Quo nomine præterea appellatur hoc carmen?

Resp. Elegiacum, sed tunc ita ferè vocatur, cum iungitur carmini Hexametro siue Heroico.

Alia pentametri appellatio.

Quæst. Unde habet hoc nomen?

Resp. Vocatur a materia Elegiacum, ut a numero pedum Pentametrum.

Ratio nominis.

Quæst. Quæ ratione?

C iiij.

Resp.

Questiones, & Responsiones

Nominis in-
terpretatio.

Resp. Quia significat vox Elegiacum, lamen-
tabile, flebile, lugubre, siue luctuosum
quippiam: propterea quod licet non sem-
per ita fiat, semper tamen est hoc carminis
genus aptum ad res tristes, & luctuosas
describendas.

Quæst. Quid est carmen Heroicum, siue Hexa-
metrum?

Carmen He-
roicum quid.

Resp. Carmen Heroicum est, quod constat
ex sex pedibus, quorum quatuor priores
possunt esse vel soli Spondæi, vel soli Da-
ctyli, vel partim Spondæi, partim Dacty-
li, quintus verò pes semper debet pro-
priè esse Dactylus, ultimus verò semper
Spondæus.

Quæst. Cur dicis pedem quintum propriè debe-
re esse Dactylum?

Poetarum
licentia.

Resp. Quia Poetæ aliquando ponunt Spon-
dæum in quinto loco, quemadmodum in
alijs locis, in hoc carminis genere, pro Da-
ctylo. Et Spondæo substituunt sæpe nume-
ro alios pedes. Magna est enim illorum li-
centia, eaque studiosæ iuventuti notanda,
potius quam imitanda.

Quæst. Quid vocas locum in carmine?

Locus in car-
mine quod.

Resp. Locum voco pedis sedem: tot verò
sunt in vnoquoq; carmine loci, quot sunt
pedes quemadmodum in carmine He-
roico, sex sunt loci, quia hoc carminis ge-
nus recipit sex pedes. In carmine Sapphi-
co,

Grammaticales.

co, quinque sunt loci, quia in carmine Sapphico quinque sunt solummodo pedes; atque ita est de reliquis carminum generibus dicendum.

Quæst. An non habet hoc carmen alia nomina?

Resp. Habet sanè multa.

Quæst. Quænam tandem sunt illa?

Resp. Appellatur etiam Hexametrum, Dactylicum, Homericum, Pythium.

Varia carminis heroici nomina.

Quæst. Quænam est horum nominum ratio?

Resp. Hæc nomina sortitur tam varia partim a numero pedum, ut Hexametrum, a sex pedibus; partim a pede magis principali, ut Dactylicum: partim ab auctore, ut Homericum & Pythium.

Ratio nominum.

Quæst. Quare vero appellatur carmen Heroicum?

Resp. Vt appellatur Hexametrum a numero pedum, ita appellatur Heroicum a materia, quod hoc carminis genus sit aptissimum ad res gestas heroum, hoc est magnorum Principum, & illustrium virorum, describere adas.

Vnde habeat carmen Heroicum hoc nomen.

Quæst. Dixisti supra esse in carmine ut certum pedum numerum, ita etiam certum locorum numerum, quodum numero respondentium: cuiusmodi erunt sunt hi loci?

Resp. Horum locorum quidam dicuntur pares, quidam vero impares.

Loci

PARES.

Quæst. IMPARES.

Questiones & Responsiones

Quæst. *Qui loci sunt pares, qui Impares?*

Resp. Locus secundus, quartus, & sextus dicitur esse par: locus autem primus, tertius, & quintus, censetur impar.

Quæst. *Quid prodest hoc observasse?*

Resp. Propter carmen Iambicum præcipuè, ubi in hisce locis sæpè accidit pedum commutatio, ita ut pro pedibus Iambicis (ex quibus solis constat legitimus versus Iambicus) substituantur alij pedes, nempe, aliquandò Dactylus, aliquandò Trochæus, aliquandò Tribrachus, aliquandò Anapestus, rarissimè verò Spondæus, quemadmodum est videre apud scriptores comicos.

De carminum Scansione.

Quæst. *De hisce rebus iam satis pro harum questionum ratione. Brevis autem studio. Est igitur lector studiosus, qui plenioris horum omnium tractationem requirit, ad ipsam Grammaticam remittendus. Quare, ubi quædam de versuum scansione interrogaverit, finè huic labori imponā. Dic ergo quid illi sit præcipuè observandum, qui carmen ritè componere cupiat.*

Resp. Carmen composituro discendum est ipsum pedibus ritè metiri, quæ Scansionem vocant.

Quæst. *Quid vocas Scansionem?*

Resp. Scansio est apta, & iusta carminis in singulos

gia loci pa-
s, qui impa-
re.

edum com-
paratio fre-
uens in car-
mine Iambi-

carminis
scansio in
carminis ne-
cessaria.

scansio quid.

Grammaticales.

gulos pedes commensuratio, quam alij appellant mentionem, alij dimensionem, alij mensuram.

Quæst. *In carminibus mensurandis quot sunt precipue spectanda?*

Resp. Poëtæ, quò commodius, & facilius carmina sua in ordinem quendam, & numerum redigant, coguntur aliquandò vocales nonnullas collidere, quandoq; consonantes quasdam delere, & quasi expungeret syllabam coniunctam nonnunquam diuidunt, syllabas diuisas sæpè contrahunt, & in vnam coniungunt: vocalem vel consonantem post finem pedis producunt, licet sit reuera & natura brevis, & denique vocales alioquin (pro concessa illis libertate, seu potius licentia) vel correptas producunt, vel productas corripunt.

Poëtarum
licentia.

Quæst. *Qua ratione hoc faciunt?*

Resp. Vel per Synaloepham, vel per Eclipsin, vel per Diæresin, vel per Synæresin, vel per Cæsuram, vel per Diastolen, vel per Systolen.

Quæst. *Septem ergo dicis Scansioni accidere, scilicet Synaloepham, Eclipsin, Synæresin, Diæresin, Cæsuram, Diastolen, & Systolen?*

Septem acci-
dūt Scansioni.

Resp. Maximè. Non quòd non possint plura enumerari, sed quòd hæc sint ferè vsitatiora. Qui his non est contentus, legat, si placet, Despauterium, vbi hæc omnia fusius explicata

Despauterius.

Quæstiones & Responsiones

explicata reperiet.

Quæst. Quid est Synalœpha?

Synalœpha
quid.
Exempla pas-
sim occurrent
apud Gram-
maticos.

Resp. Synalœpha græcè, latinè collisio, est quasi deletio quædam vocalium, vel diphthongorum, sine mediante consona concurrentium, in diuersis vt plurimum dictionibus, interdum etiam & in eadem.

Quæst. Statuis itaque duplicem Synalœpham, alteram frequentiore, in diuersis nempe dictionibus, alteram vero rariorem, in una scilicet & eadem dictione?

Synalœ-
pha.

Frequentior,
Rarior.

Resp. Ita sanè.

Quæst. Quid autem? sentisne omnem vocalem, vel diphthongum finalem, ante vocalem, vel diphthongum in initio sequentis dictionis, debere semper deleri?

Synalœpha
prætermissa.

Resp. Postulat hoc certè legitima & vîitata carminis constitutio, licet aliquandò apud Poëtas aliter fieri videamus: qui sæpè Synalœpham prætermittunt, & tunc vocalem vel diphthongum aliquin collidendam, faciunt communem, hoc est, aliquandò producunt, aliquandò corripunt, idq; ad imitationem græcorum, quod est à pueris diligentèr obseruandum.

Quæst. Delentur ne omnes vocales, vel diphthongi per Synalœpham?

Particulæ
nunquam
collidende.

Resp. Sunt immunes ab hac collisione hæ interiectiones: heu, o, hei, ah, vah, vœ, pro, et io, secundum nonnullorum opinionem.

Quæst.

Grammaticales.

Quæst. *Quid est Eclipsis?*

Resp. Eclipsis, quam latini vocant Elisionem, est quando in finalis, cū vocali præcedente, ante vocalem vel dipthongum initialem dictionis sequentis, absorbetur.

Quæst. *Semperne eliditur m, ante vocalem, aut dipthongum, apud Poetas?*

Resp. Non semper eliditur, sed quum hoc accidit, tum ferè corripitur. Eclipsis prætermina.

Quæst. *Nullane consonantes finales præterea eliduntur?*

Resp. Sæpè eliditur S, nonnunquam etiam litera D, apud comicos præsertim, quod probè obseruauit Fabricius, Germaniæ decus, libro primo de re Poëtica. Rarior verò est eiusdem literæ elisio in medio dictionis, cuius vnicum exemplum (plura enim in hoc carminis genere non reperio) lubet huc ex Martiali adscribere:

Aliarum consonantium elisio notanda potius, quam sequenda.
Rara literæ D elisio.

Sardonychas, Smaragdās, Adamantas,
Iaspidas, vno portat in articulo, Stella, scilicet uere meus.

Quæst. *Quæ sunt tam Collisionis, quam Elisionis vitia?*

Resp. Crebræ & duræ Collisiones, & Elisiones, sunt sedulo vitandæ.

Vitia tam collisionis quam elisionis.

Non est versus ab Elisione vel Collisione inchoandus.

Elisio non debet fieri in principio ultimi pedis, in carmine Heroico.

Quæst.

Quæstiones & Responsiones

Synæresis.

Quæst. Quid vocas Synæresin?

Resp. Synæresis, latine Cōtractio (quam alias appellant Crasin, Synecephonesin, Syneresin, & Episyndaloepham) est duarum vocalium in vnam coadunitio, non multum a Syndaloepha dissidens, nisi quod hæc semper fiat in eadem dictione, & nunquam in diuersis.

Diæresis.

Quæst. Quid est Diæresis?

Resp. Diæresis siue Dialysis, Dissectio latine, est vnius syllabę in duas distractio, superiori prorsus contraria.

Cæsura & eius species, cum nominatione.

Quæst. Quid est Cæsura?

Resp. Cæsura, Diatome græcis (a quibusdam sectio, ab alijs Comma, a nonnullis incisum appellata) est cum post pedem absolutum, syllaba brevis in fine dictionis extenditur: cuius species numeratur quatuor: Triemimeris a tribus Semipedibus: Penthemimeris a quinque; Hepthemimeris, a septem; Enemimeris a nouem Semipedibus sic vocata.

Pes absolutus.

Quæst. Quid vocas pedem absolutum?

Resp. Pes absolutus intelligitur, cum post sedem integrum, vel finem pedis, syllaba brevis in fine dictionis producitur. Exemplum habes in ipsa Grammatica, quibus ad finem properantes, tam in his, quam in reliquis figuris, supersedebimus.

Quæst. Quid est Diastole siue Ecstasis?

Resp.

Grammaticales.

Resp. Est syllabæ, natura correptæ, exten- ^{Diastole;}
sio.

Quæst. Quid est *Systole*?

Resp. *Systole* præcedenti figuræ dissimilis, ^{Systole.}
est syllabæ natura longæ correptio.

Conclusio. Quæ desiderari præterea fortasse
videbuntur, illa omnia in tempus magis
aptum, & idoneum reijciemus: vbi hæc, si
Deus voluerit, sub incudem reuocabimus.
Interim studiose Lector,

Si quid nonisti rectius istis.

Candidus imperti, si non, his utere mecum.

Τὼ θεῷ μὲν δόξα καὶ ἔπαινος.

FINIS.

